

Paskaidrojuma raksts par 2014.gada Apes novada budžetu

Apes novada pašvaldības budžets 2014. gadam sastādīts, pamatojoties uz - 01.01.2014.gada likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam”, 05.03.1998.gada likumu „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu”, 29.03.1995.gada likumu „Par pašvaldību budžetu”, 24.03.1994.gada „Likumu par budžetu un finanšu vadību”, 24.08.2010.gada MK noteikumiem Nr.802 „Noteikumi par nekustamā īpašuma nodokļu prognozi”, 10.12.2013.gada MK noteikumiem Nr. 1419 „Kārtība kādā 2014.gadā piešķir valsts budžeta dotāciju, kurām ir zemākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas”, 10.12.2013.gada MK noteikumiem Nr.1421 „Noteikumi par valsts budžeta dotāciju pašvaldībām 2014.gadā par sociālās aprūpes iestādēs līdz 1998.gada 1.janvārim ievietotajām personām”, 10.12.2012.gada MK noteikumiem Nr.1426 „Kārtība, kādā 2013.gadā piešķir valsts budžeta dotāciju novadu pašvaldībām, lai vērtētos ieņēmumus pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas nodrošinātu finanšu nepieciešamības neizlīdzināmās apakšējās robežas 97% līmenī”, 27.01.2014.gada Apes novada domes Finanšu un tautsaimniecības komitejas lēmumu (prot.Nr.4,1.p.) Par Apes novada pašvaldības 2014.gada budžetu un citiem ar budžetu saistītajiem normatīvajiem aktiem.

Kopējie vērtētie ieņēmumi Apes pašvaldības teritorijas budžetā 2014.gadā plānojas 2 192 855 EUR, kur iedzīvotāju ienākuma nodoklis (2014.gada un IIN par 2013 gadu) sastāda 1 165 756 EUR un dotācija vērtēto ienākumu izlīdzināšanai – 840 404 EUR, nekustamā īpašuma nodokļi –186 695 EUR. Pamatbudžeta ieņēmumus papildina nenodokļu ieņēmumi – 380 240 EUR, kur lielāko pozīciju sastāda maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un saņemtie maksājumi par norēķiniem ar citām pašvaldībām par izglītības un aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem 47 285 EUR apmērā. Līdzekļu konsolidētais atlikums no visām pagasta pārvaldēm un pašvaldības iestādēm uz gada sākumu sastāda 300 778 EUR, kur atgūtā īstenoto projektu finanšu daļa ir 8598 EUR.

Plānojot izdevumus 2014.gadam, galvenā uzmanība tika vērsta, lai pašvaldības teritorijā nemazinātos pašvaldības sniegto pakalpojumu apjoms un kvalitāte un tiktu veikts ieguldījums kopējai teritorijas attīstībai un novada attīstības programmas noslēguma izstrādei ar kartogrāfisko materiālu.

2014.gada novada teritorijas pamatbudžeta sastādīšanu ietekmēja kāpums izdevumu pieaugumā izglītības iestāžu finansēšanā. No 2012.gada Kultūras ministrijas un pašvaldības pārslēgtais līgums nosaka par profesionālās ievirzes izglītības programmu finansēšanu, kur valsts budžeta finansējums ir piešķirts tikai profesionālās ievirzes izglītības programmās nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, bet skolu administrācijas izdevumi jāfinansē pašvaldībai. Tādēļ Gaujienas mūzikas un mākslas skolas, kā arī Alūksnes mūzikas skolas Apes mācību punkta administrācijas izdevumi arī šogad palielinās.

Pamatojoties ar skolēnu skaita samazinājumu vispārizglītojošās skolās, arī triju skolu direktoru darba samaksa tiek finansēta no pašvaldības pamatbudžeta, kā arī, lai skolās nodrošinātu izglītojamiem nepārtrauktu mācību procesu, tiek veikta daļēji degvielas atmaksa pedagogiem, kuri tiek piesaistīti no citiem novadiem, vai no sava novada teritorijas, kur nav iespējams izmantot sabiedriskā transporta pakalpojuma pieejamību.

Budžeta izdevumu daļu ietekmē arī sociālā aprūpes centra „Trapene” klientu skaita pieaugums no sava novada iedzīvotājiem, kuriem samaksa par pakalpojumu ar domes saistošajiem noteikumiem tiek daļēji dotēta, bet klientu skaits no citu pašvaldību teritorijām sarūk, kur samaksa par pakalpojumu tiek noteikta pilnā apmērā pēc izmaksu tāmes.

Nozīmīgs ir pašvaldības līdzfinansējums lieliem infrastruktūras projektiem – tranzītiela Apes pilsētā, Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas ēkas siltināšana, projekts Apes PII Vāverīte ēkas renovācijai.

Autoceļu fonda dotācija 127 834 EUR uz novada kopējo autoceļu kopgarumu ir nepietiekama pret ieguldāmo finanšu daudzumu ikdienas autoceļu, ielu un tiltu uzturēšanas, ielu apgaismojuma izmaksām kā arī ceļu un ielu remontdarbiem.

Nedaudz palielinājies dabas resursu nodokļa ieņēmums, kas visdrīzāk skaidrojams ar 2014.gadā plānoto Apes pilsētas reģionālo pievedceļu un Apes pilsētas tranzītielas rekonstrukcijas darbiem, kas varētu ievērojami palielināt dolomīta karjeru izstrādes apjomus.

Tādējādi, izvērtējot esošo finanšu situāciju 2014.gadam, lai nodrošinātu pašvaldības funkciju un pašvaldības iestāžu darbības nepārtrauktību un līdzfinansējumu notiekošajiem realizācijā ESF, EST-LAT, EST-LAT-RUS, ERAF, ELFLA un citu fondu finansētajiem projektiem, dome, plānojot un apstiprinot 2014.gada pašvaldības budžetu, ņēma vērā iepriekšminētos faktorus.

PAMATBUDŽETS

Ieņēmumi:

Pamatbudžeta ieņēmuma tāme tika sastādīta atbilstoši ieņēmumu klasifikācijai. Ieņēmumu daļa sastāv no:

- Nodokļu ieņēmumiem(IIN, NĪN) EUR 1 352 451 -37,87% no kopējiem ieņēmumiem
- Nenodokļu ieņēmumiem (pašu ieņēmumi) EUR 380 240 -10,65 %
- Transferti (par izglītības un aprūpes centru savstarpējiem norēķiniem) EUR 47 285 -1,32 %
- PFIF un izlīdzinošā dotācija EUR 840 404 –23,53%
- Valsts mērķdotācijas un dotācijas EUR 926 903 –25,95%
- Ieņēmumi no projektu realizēšanas EUR 24 168–0,68%

KOPĀ EUR 3 571 451 100%

Pie šīs ieņēmumu summas pieskaitāms naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu EUR 300 778. Līdz ar to kopējā 2014.gada budžeta izdevuma daļa ir EUR 3 717 209.

Vērtētie ieņēmumi uz vienu novada iedzīvotāju no 3977 deklarētajiem iedzīvotājiem uz 01.01.2014. šajā gadā sastāda 551 EUR .

Nenodokļu ieņēmumus EUR 380 240 veido valsts un pašvaldības nodevas, naudas sodi un sankcijas, citi nenodokļu ieņēmumi, kā arī te ir ietverts budžeta iestāžu un struktūrvienību ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem – ūdensapgāde un kanalizācija, skolēnu ēdināšana, mūzikas un mākslas skolas skolēnu mācību maksas un citi pakalpojumi.

Transfertu ieņēmumi sastāv no valsts budžeta transfertiem pedagogu darba samaksai, Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai, dotācijas speciālās internātpamatskolas uzturēšanas izdevumiem u.c., kas kopā sastāda EUR 926 903 un pašvaldību budžetu transfertiem par sniegtajiem izglītības un sociālo aprūpes iestāžu pakalpojumiem kopsummā par EUR 47 285. Pedagogu darba samaksa no valsts dotācijas 2014.gada budžetā, tāpat kā iepriekšējā budžeta gadā, pašreiz ir plānota 8 mēnešiem (janvāris – augusts).

Izdevumi:

Novada budžeta izdevumi tika plānoti, ņemot vērā, ka pašvaldība veic visas funkcijas un visām pašvaldības iestādēm vajadzētu nodrošināt esošos pakalpojumus iedzīvotājiem, tādējādi, 2014.gadā iedalot finansējumu visām iestādēm. Novadā ir divi sociālās aprūpes centri – pieaugušajiem (pansionāts) un bērniem-bāreņiem (bērnu nams). Protams, lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu šajās aprūpes iestādēs, nodrošinot nepieciešamo atbalsta personālu, to izmaksas ir augstas. Esam saglabājuši arī visas četras vispārīgās izglītības iestādes – divas pamatskolas un divas vidusskolas, lai gan skolēnu skaits ir neliels visās skolās. Trijās skolās pašvaldība skolas direktoram maksā darba samaksu no pašvaldības budžeta. Skolas katrā pagasta teritorijā veic arī mūžizglītības funkciju visām vecuma grupām un ir socializācijas un kultūras centrs vietējiem iedzīvotājiem.

Veselības aprūpes funkcijā tiek finansētas divas feldšeru punktu vietas Trapenes un Virešu pagastā, uzturēts tiek arī sertificēts zobārstniecības kabinets Trapenē, lai iedzīvotājiem būtu pieejama zobārstniecības pakalpojumu sasniegšana tuvāk dzīves vietai. Sabiedrisko kārtību pašvaldības teritorijā uzrauga viens pašvaldības kārtībnieks.

Lai pašvaldības mazturīgajiem iedzīvotājiem mazinātu sociālo spriedzi, pietiekami liela finansējuma daļa tika novirzīta sociālajam blokam – garantētā iztikas minimuma izmaksām un dzīvokļu pabalstiem, veikta mājas aprūpe, kā arī vēl plānoti līdzekļi ārkārtas gadījumiem (trūcīgo bērnu ēdināšanai, palīdzība personām, kuras nonākušas īpašos krīzes apstākļos u.c.). Šajā gadā visa gada garumā esam atbalstījuši skolēnu brīvpusdienu dotēšanu.

Kopējie plānotie izdevumi Apes novadā **EUR 3 717 209**. Izdevumos iekļauti sekojoši izdevumi funkciju veikšanai:

➤ Vispārējie valdības dienesti	EUR 482 014	no kopējiem izdev.	12,97 %
➤ Ekonomiskā darbība	EUR 398 988		10,73 %
➤ Vides aizsardzība	EUR 17 076		0,46 %
➤ Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana			
	EUR 280 174		7,54 %
➤ Izglītība	EUR 1 716 993		46,19 %
➤ Sociālā aizsardzība	EUR 373 817		10,06 %
➤ Sports, kultūra, reliģija	EUR 373 371		10,04 %
➤ Veselība	EUR 32 476		0,87 %
➤ Sabiedriskā kārtība un drošība			
	EUR 42 300		1,14 %

Salīdzinoši pret 2013.gadu pieaugums par vairāk kā 1% ir vispārējiem valdības izdevumiem, kas šajā gadā saistās ar novada pārvalžu grāmatvedības konsolidāciju, kam līdzī nāk finansiālas saistības ar darbiniekiem, kuriem ar amatu vienību likvidēšanu ir uzteikumi un atlaišanas pabalsti. Toties augsts izrāviens ir plānots ekonomiskajā darbībā, pieaugums pret 2013.gadu ir par 5,83% vairāk, kas saistās ar lieliem infrastruktūras objektiem – Apes tranzītielas rekonstrukciju, skolas siltināšanu, bērnudārza renovāciju. Tāpat arī pieaugums 2.14% apmērā plānots pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanā, kas saistīts ar savu īpašumu sakārtošanu. Par 6,7% samazinās izdevumi sociālā aizsardzībā, kas tomēr arī saistās ar to iedzīvotāju grupas samazinājumu pašvaldībā, kuri bija bez pastāvīgiem ienākumiem.

Saistību daļa

Apes novada kopējās plānotās saistības Valsts kasē ilgtermiņā uz budžeta pieņemšanas brīdi sastāda EUR 1 476 384 un galvojums SIA „Alūksnes slimnīca” EUR 155 395. Aizdevumu pamatsummas atmaksa 2014.gadā ir EUR 170 158 (t.sk. procentu maksājumi EUR 15 138), kas kopumā sastāda 4,58 % no pamatbudžeta.

SPECIĀLAIS BUDŽETS

Kopējie plānotie ieņēmumi speciālā budžetā ir EUR 151 304 (tai skaitā dabas resursa nodoklis EUR 23 470, bet autoceļu fonda līdzekļi EUR 127 834). Atlikums uz 01.01.2014.gadu sastādīja EUR 28 256, tātad kopā apsaimniekojamā summa ir EUR 179 560.

Pašvaldības ceļu, ielu, tiltu uzturēšanai un labiekārtošanai plānots izlietot EUR 150 198, bet vides aizsardzībai EUR 29 362. Atalgojumā ceļu uzturēšanā nodarbinātajiem plānots EUR 26 126, bet ielu un ceļu apgaismojumu, energoresursu, krājumu un inventāra iegādei EUR 124 072. Naudas līdzekļu atlikums gada beigās nav plānots.

Uzskatu, ka dabas resursu nodoklis ir tomēr neliels, ja teritorijā ir divi lieli dolomīta ieguves karjeri, kur tiek iegūts dolomīts ceļu remontdarbiem un būvniecībai un šajā gadā notiks Apes

reģionālo pievedceļu P19 un P39 rekonstrukcija, kur tā ieguves intensitāte būs pietiekami liela. Iespējams, ka gada griezumā šis nodokļa ienākums varētu pieaugt.

PROJEKTI, kas raksturo novada ekonomisko un sociālo situāciju trijos turpmākajos gados

Projektu realizēšana raksturo novada ekonomisko un sociālo situāciju, jo tie sakārto infrastruktūru, tādējādi, uzlabojot cilvēku dzīves vidi, radot to pievilcīgu uzņēmējiem un investoriem, kā arī veicinot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti iedzīvotājiem un iesaistot iedzīvotājus daudzās aktivitātēs, tādējādi, radot iespēju dažādām mērķa grupām uzlabot savu dzīves kvalitāti, pavadīt lietderīgi brīvo laiku un kopt un saglabāt savas dzīves vides nemateriālo mantojumu.

Vairākumā iesākto projektu realizācijas laiks ir divi gadi, jo viena budžeta gada ietvaros ir finansiāli grūti pašvaldībai rast resursus līdzfinansējumam, kā arī citi projekti aptver lielas aktivitātes, kuru sagatavošanām nepieciešams lielāks laika periods un daudz cilvēkresursu.

Daudz projektu tiek realizēti sekojošās programmās – Latvijas – Igaunijas pārrobežu sadarbības programmās, kur tiks sakārtota Vaidavas upes Apes vidusskola-Igaunijas robeža atpūtas zona un ar to saistītā infrastruktūra, kur sadarbībā ar Pečoriem Krievijas Federācijā un Setooma Igaunijā notiek skolēnu un uzņēmēju aktivitātes par izglītību un uzņēmējdarbību. Lauku atbalsta dienesta LEADER programmā tiek iekārtota galdniecības - amatniecības klase Trapenes skolā, iegādāts inventārs Gaujienas tautas namam. Pirmo reizi startējām Norvēģijas atbalsta instrumenta programmā un šajā gadā tiks realizēti divi projekti pašvaldības kapacitātes paaugstināšanas jomā.

Līdz šā gada augustam plānots nodot Apes tranzītielas 1,9 km garumā rekonstrukcijas būvniecību ERAF projekta ietvaros, kas būtiski uzlabos transporta un gājēju drošību.

Kā arī Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas siltināšanas projekts, kur projekta ieguldījums atmaksāsies turpmākajos gados tā ekspluatācijas izdevumos uz siltumu.

Apes novada domes priekšsēdētāja:

A.Harju